

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ
และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
The Approaches to Management of the Student Care and Support System
of Chaiyaphum Hightech Technological College and Affiliated Institutions
under the Office of the Vocational Education Commission

อรชุน นันบุญมา¹, นรวัช ยุทวงศ์²

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Orachun Nunboonma¹, Nontawat Yuttawong²

Vocational Education Commission

Corresponding Author E-mail : orachunnunboonma@gmail.com nontawat192498@gmail.com

(Received: November 16, 2023 ; Edit: December 16, 2023 ; Accepted: December 16, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 55 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรอง ตามลำดับ

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสถานภาพครอบครัว ข้อมูลสุขภาพ สภาพแวดล้อมของนักเรียน อย่างเป็นระบบ ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้มีการคัดกรองนักเรียน และมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติ อย่างเป็นระบบในการคัดกรองนักเรียน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน ควรมีการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยมีหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ ควรกำหนดนโยบาย

แผนงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ และประชุมชี้แจงให้ครูผู้รับผิดชอบ
คณะกรรมการและผู้ปกครองรับทราบ

คำสำคัญ : การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล, การคัดกรองนักเรียน, การส่งเสริมนักเรียน, การป้องกันและแก้ไข,
การส่งต่อ

Abstract

The purposes of the research were to investigate the conditions and approaches to management of the student care and support system of Chaiyaphum Hightech Technological College and affiliated institutions under the Office of the Vocational Education Commission. The research population was 55 school administrators and teachers of Chaiyaphum Hightech Technological College and affiliated institutions of Academic Year 2023, and 9 experts. The research instruments were questionnaires and semi – structured interviews. The collected data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of the research indicated that;

1. On the whole, the conditions of the management of the student care and support system of Chaiyaphum Hightech Technological College and affiliated institutions under the Office of the Vocational Education Commission seemed to be at the high level. When each aspect was considered based on the mean arranged in descending order, it was found that all aspects were at the high level consisting of preventing and solving the problems, activities to promote student development, transferring students, getting to know the students individually, and student screening respectively.

2. In terms of the approaches to management of the student care and support system of Chaiyaphum Hightech Technological College and affiliated institutions under the Office of the Vocational Education Commission, they were as follows; the schools should prepare the information about students' personal data, general data, family data, health data, and students' environmental data systematically. In addition, the schools should impose the policies, plans, projects and activities. The schools should also focus on practicing to screen students according to an approach to screening students systematically. The schools should provide the activities to promote student development corresponding to student screening information. Moreover, the schools should carry out work clearly based on verifiable evidence. The schools should impose school policies and plans of the student care and support system, and for transferring students; the schools should hold the meeting to explain the issues to teachers, committee members, and parents.

Keywords : Getting to know the students individually, student screening, promoting students, preventing and solving the problems, and transferring students.

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งเน้นกำชับให้ครูกระชับความสัมพันธ์กับนักเรียนและผู้ปกครองมากขึ้น ทำให้เข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนิสัยและชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองโดยตรง สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ปกครองไว้วางใจในการนำผู้เรียนมาอยู่ภายใต้การดูแลของครูผ่านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ที่สำคัญเพื่อร่วมหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่อาจมีปัญหาในด้านต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทันที่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนให้ช่วยกันเฝ้าระวัง และมีส่วนร่วมในการแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัย ด้านการแก้ไขปัญหาความรู้ถดถอย กระทรวงศึกษาธิการ จะสร้างความเข้มแข็งให้แก่นักเรียนผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน “Screening Learning Loss” ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ที่ถดถอยด้วยการนำข้อมูลนักเรียนมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม อาทิ การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม ชดเชยหรือกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อเติมตามความถนัด ความสนใจ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และขอให้เพิ่มความสำคัญในวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง เพื่อสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย รักการเป็นชาติไทย โดยจัดการเรียนรู้ตามความพร้อม และเหมาะสมในแต่ละบริบทพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีแพลตฟอร์ม School Mental Health ที่เป็นตัวคอยคัดกรองดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูในสถานศึกษาร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) รวมทั้งจะมีแผนเผชิญเหตุและผู้ให้คำปรึกษา เพื่อตรวจสอบสภาพจิตใจของเด็กและครู ซึ่งสถานศึกษาทั่วประเทศสามารถประสานกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อขอรับคำปรึกษาและความช่วยเหลือเกี่ยวกับสุขภาพจิตได้ (ตรีสุข เทียนทอง, 2565)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2567 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และ ฉบับที่ 13 ที่มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย แนวคิดการจัดการอาชีวศึกษาค่านิยมอาชีวศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ ตัวชี้วัด และการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ ซึ่งมี แนวคิด วิสัยทัศน์ คือ “ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีความรู้และวิชาชีพ มีคุณธรรม คุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ” และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมาย ข้อ 7.1.2 ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้และได้รับการดูแลป้องกันภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ สถานศึกษาปลอดภัย เสถียร อบอุ่น และเหตุทะเลาะวิวาท (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) อนึ่งวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา กลุ่มผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีความหลากหลายจากวัฒนธรรมและค่านิยมของแต่ละครอบครัว ปัญหาสังคม ปัญหาเสพติดจะเป็นสิ่งที่ทำให้ความเชื่อที่ผิดเกิดขึ้นในความคิดความรู้สึกของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาและป้องกันสิ่งที่ภัยร้ายนั้น จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูล

พื้นฐานในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการให้บริการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองได้อย่างเต็มที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ จำนวน 55 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามขอบเขต 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ความสอดคล้องเนื้อหาเพื่อกำหนดประเด็นและข้อคำถาม แล้วนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และนำมาปรับปรุงแก้ไขจัดพิมพ์ใหม่

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ (tryout) กับผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 30 คน ที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .972

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการจากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนโดยเริ่มจากนำแบบสอบถาม ที่ได้ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หาค่าร้อยละของแบบสอบถาม มาหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานในแต่ละด้านและแต่ละข้อ โดยหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560:103) ดังนี้ 4.51 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด, 3.51 - 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก, 2.51 - 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง, 1.51 - 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย และ 1.00 - 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยกำหนดคุณสมบัติตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1) กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ บุคลากรที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา และมีประสบการณ์การทำงาน ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน

2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาเอกชน ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน

3) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่มีประสบการณ์การบริหารจัดการศึกษาเอกชนในระดับ อาชีวศึกษา และมีหรือเคยมีตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีผลงานเชิงประจักษ์ เป็นที่ยอมรับมี วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างพัฒนาขึ้นตามกรอบกระบวนการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้จากผลการวิจัยครั้งที่ 1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดขอบเขตและ แนวทางการออกแบบสัมภาษณ์ และนำผลการวิจัยที่ได้จากตอนที่ 1 ที่มีระดับสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับมาก มาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนดตามโครงสร้าง ให้ครอบคลุมกรอบ แนวคิดและขอบเขตการวิจัย เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เสนอแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ต่อไป

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน จำนวน 9 คน ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยมีขั้นตอนขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อและ ขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์จากสถานที่จริงและสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ โดยมีการกำหนดนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล และผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปเขียน แนวทางการ ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องการหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปผลดังนี้

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรอง ตามลำดับ

ด้านที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	μ	σ	แปลผล
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.96	0.68	มาก
2	ด้านการคัดกรอง	3.94	0.67	มาก
3	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.07	0.63	มาก
4	ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา	4.11	0.66	มาก
5	ด้านการส่งต่อ	4.01	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.02	0.56	มาก

ตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้เป็นแนวทาง ได้ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทาง ดังนี้ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสถานภาพครอบครัว ข้อมูลสุขภาพ สภาพแวดล้อมของนักเรียน อย่างเป็นระบบ และให้เป็นปัจจุบัน ควรมีการติดต่อสื่อสารและประชุมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้นควรมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางดังนี้ ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้มีการคัดกรองนักเรียน และมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติอย่างเป็นระบบในการคัดกรองนักเรียน ควรจัดประชุมครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อทำความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน และจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ แนวทางปฏิบัติ และเทคนิควิธีการคัดกรองนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีแนวทางดังนี้ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน ควรจัดให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน และมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และควรจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น เพื่อร่วมกันวางแผนหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

4. **ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน** มีแนวทางดังนี้ ควรมีการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยมีหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ เช่น มีปฏิทินการปฏิบัติงาน และติดตาม ประเมินผลกิจกรรม ตามกำหนดระยะเวลา ควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก ในการกำหนดแผนงานกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและการส่งต่อ และควรใช้เครื่องมือและวิธีการทำงานที่ชัดเจน มีการเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร สื่อ อุปกรณ์รวมถึงสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการดำเนินงาน

5. **ด้านการส่งต่อ** มีแนวทางดังนี้ ควรกำหนดนโยบาย แผนงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการส่งต่อ และประชุมชี้แจงให้ครูผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการและผู้ปกครองรับทราบ ควรพิจารณาการส่งต่อในกรณีที่มีปัญหา พร้อมทั้งมีข้อมูลผลการช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อการส่งต่อที่ถูกต้อง และควรมีเครือข่ายการส่งต่อ ภายใน ภายนอก และสหวิชาชีพ เพื่อการส่งต่อได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรอง ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครบทั้ง 5 ด้าน เป็นระบบมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผลสภาพการปฏิบัติงานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของศูนย์การเรียน ปรากฏผล ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิชาการของ สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561 : 12) ที่กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง เป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาร่วมกันเข้าไปแก้ไขปัญหาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเอง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยแบ่งองค์ประกอบสำคัญเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5. การส่งต่อ

1. **ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทุกๆด้านในรูปแบบสารสนเทศ มีการประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นรายบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ จัดทำข้อมูลสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการดำเนินการติดต่อผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทราบข้อมูลของนักเรียน โดยการสังเกตและ

บันทึกข้อมูลด้านพฤติกรรมความแตกต่างของแต่ละคน และการไปเยี่ยมบ้านของนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ได้ ข้อมูลนักเรียนครอบคลุมทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิชาการของ พรนภา แก้วพวง (2563 : 7) ที่กล่าวว่า การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลด้านความสามารถ ด้านผลการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ด้านความประพฤติ เพื่อส่งเสริมป้องกันการแก้ไข และจัดอุปสรรคของนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียน สามารถพัฒนาการเรียนได้อย่างสมบูรณ์ โดยการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ระเบียบสะสมแบบประเมินพฤติกรรม เด็ก (SDQ) เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป

2. ด้านการคัดกรอง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ จัดทำเอกสารเสนอผลการคัดกรองนักเรียนจำแนกเป็นกลุ่มชัดเจน มีการ วิเคราะห์นักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองจากการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล การกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและบริบทของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการประชุมครูเพื่อ สร้างความเข้าใจในการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัย เทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองมีการสรุปและ การรายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายชั้นเรียน จัดทำเอกสารเสนอผลการคัดกรองนักเรียนจำแนก เป็นกลุ่มชัดเจน มีการวิเคราะห์นักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง สอดคล้องกับงานวิชาการ คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์ (ม.ป.พ) ที่กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับ นักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสม ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง แม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภากร แสงวงการ (2563 : 122) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีว เอกชน ด้านการคัดกรอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการใช้นวัตกรรมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน จัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียน และกิจกรรมที่จะ ดำเนินการ ก่อนการประชุม การจัดกิจกรรมโฮมรูมจัดตรงตามความต้องการของนักเรียนและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็น เพราะที่ วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการ ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีการจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม กับศักยภาพของนักเรียน ในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับงานวิชาการของ สุภัสสร สุริยะ (2562 : 22) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มี ปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูมที่ ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะ

กันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะวิชาการและวิชาชีพ มีการประสานกับผู้เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน รับผิดชอบในเรื่องการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหามีการสร้างเครือข่าย ประสานงานกับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน ทุกกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกายดาว เป็นมะโอคำ (2563 : 20) กล่าวว่า การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนเป็นการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือที่หลากหลายสำหรับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนไม่ให้กลายเป็นภาระและปัญหาของสังคม โดยมีวิธีการและเครื่องมือครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างน้อย 2 ประการ คือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

5. ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการวางแผนการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก มีการบันทึกปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนดำเนินการส่งต่อเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ครูที่ปรึกษาให้การส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว หรือครูวิชาการเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษาติดตามผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ มีการจัดทำข้อมูลที่เป็น ในการส่งต่อนักเรียนการส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือนักเรียน มีการประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน และมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิศา ศุภรสนันท์ (2562 : 41) ที่กล่าวว่า การส่งต่อเป็นการดำเนินการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาพบว่าปัญหาของนักเรียนบางคนไม่สามารถแก้ไขได้ จึงมีความจำเป็นต้องมีการส่งต่อไปยังครูผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนหรือผู้มีความเชี่ยวชาญภายนอกคนอื่นๆ เช่น ครูแนะแนว ครูประจำวิชาหากปล่อยให้เกยตื้นบอบบาทหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โต จนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อแบ่งเป็น 1) การส่งต่อภายในครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาเช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น 2) การส่งต่อภายนอกครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

ตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางและนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. **ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** มีแนวทางดังนี้ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสถานภาพครอบครัว ข้อมูลสุขภาพ สภาพแวดล้อมของนักเรียน อย่างเป็นระบบ และให้เป็นปัจจุบัน ควรมีการติดต่อสื่อสารและประชุมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้นควรมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทุกด้านในรูปแบบสารสนเทศ มีการประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ และจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณา แก้วพวง (2563 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวมีแนวดำเนินการ คือ 1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และ 3. วิธีการหรือเครื่องมืออื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมการเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพตนเอง

2. **ด้านการคัดกรอง** มีแนวทางดังนี้ ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้มีการคัดกรองนักเรียน และมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติอย่างเป็นระบบในการคัดกรองนักเรียน ควรจัดประชุมครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อทำความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน และจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ แนวทางปฏิบัติ และเทคนิควิธีการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนจำแนกเป็นกลุ่มชัดเจน มีการวิเคราะห์นักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองจากการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและบริบทของสถานศึกษา สุภัตสร สุริยะ (2562 : 22) ให้ความหมายไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นในการพิจารณาในด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัวมีแนวดำเนินการ คือ การจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และ กลุ่มมีปัญหา

3. **ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน** มีแนวทาง ดังนี้ควรจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน ควรจัดให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน และมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และควรจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น เพื่อร่วมกันวางแผนหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการใช้นวัตกรรมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียน และกิจกรรมที่จะดำเนินการก่อน

การประชุม และมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมจัดตรงตามความต้องการของนักเรียนและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา แก้วพวง (2563 : 8) กล่าวว่า การกระทำให้นักเรียนทุกคนเกิดแรงกระตุ้น ผ่านการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพมากขึ้น โดยนักเรียนอยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาที่มีแนวดำเนินการ คือ กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) และกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา มีแนวทางดังนี้ ควรมีการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยมีหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ เช่น มีปฏิทินการปฏิบัติงาน และติดตาม ประเมินผลกิจกรรม ตามกำหนดระยะเวลา ควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก ในการกำหนดแผนงานกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและการส่งต่อ และควรใช้เครื่องมือและวิธีการทำงานที่ชัดเจน มีการเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร สื่ออุปกรณ์รวมถึงสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะวิชาการและวิชาชีพ มีการประสานกับผู้เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของสุริดา พงษ์สวัสดิ์ (2561 : 26) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและแก้ปัญหานักเรียนนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหานั้นจำเป็นต้องให้ความสนใจใส่ใจอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม และประเทศชาติการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ปัญหานักเรียนมีเทคนิคและวิธีการที่หลากหลายมีแนวดำเนินการ คือ (1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น (2) กิจกรรมในชั้นเรียน (3) กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (4) การสื่อสารกับผู้ปกครอง (5) กิจกรรมซ่อมเสริม (6) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (7) การเยี่ยมบ้านนักเรียน

5. ด้านการส่งต่อ มีแนวทางดังนี้ ควรกำหนดนโยบาย แผนงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการส่งต่อ และประชุมชี้แจงให้ครูผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการและผู้บริหารรับทราบ ควรพิจารณาการส่งต่อในกรณีที่มีปัญหา พร้อมทั้งมีข้อมูลผลการช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อการส่งต่อที่ถูกต้อง และควรมีเครือข่ายการส่งต่อภายใน ภายนอก และสหวิชาชีพ เพื่อการส่งต่อได้เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการวางแผนการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก มีการบันทึกปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนดำเนินการส่งต่อเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป และครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนวหรือครูวิชาการเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา แก้วพวง (2563 : 42) กล่าวว่า ด้านการส่งต่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่ยากต่อการแก้ไข บางปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขโดยครูที่ปรึกษาอาจจะส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อที่จะช่วยแก้ไข ครูที่ได้รับการช่วยเหลือผู้เรียนจากครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาแล้วนั้นจะต้องทำการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ การดำเนินการของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ การชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อความเป็นระบบในการดำเนินการ การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทางด้านความรู้ ทักษะในการส่งต่อให้กับนักเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา การตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำข้อมูล องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการทำงานที่สอดคล้องตามผลประเมินผลและการศึกษาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 กลุ่มวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีคุณภาพดี มีปัญญา และมีความสุข เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ ช่วยลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน รวมถึงลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาได้

1.3 สถานศึกษา สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะส่งผลให้โรงเรียนมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งยังได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร องค์กรที่เกี่ยวข้อง

1.4 บุคลากร และผู้รับผิดชอบ สามารถนำข้อมูลไปใช้ เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างเจตคติที่ดีต่อนักเรียนที่ตนดูแล อีกทั้งยังเป็นการสร้างผลงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA สำหรับสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา

2.2 การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ระดับอาชีวศึกษา

2.3 การศึกษาการพัฒนานวัตกรรมการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ระดับอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายสพฐ. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กระทรวงศึกษาธิการ.

ธนิศา ศุภรสุคนธ์. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมเกียรติ (พิบูลบำรุง).

สารนิพนธ์ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ

สายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. สารนิพนธ์ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประกายดาว เป็นมะโอคำ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สารนิพนธ์ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พรนภา แก้วพวง. (2562). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านคำกิบาล. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.
- โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์. (ม.ป.พ.) คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน “ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน”. โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม, ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.